

INTERVIEW MET
FRANS PLOOIJ
SCHRIJVER
VAN *OEI,
IK GROEI!*

‘Geweldig om de sprongen van Sarah van dichtbij te zien’

Oei, ik groei! was in 1992 een baanbrekend handboek voor kersverse ouders. Complete generaties lazen over de inmiddels wereldberoemde sprongentheorie van Frans Plooij en zijn vrouw. ‘Zelf ben ik inmiddels gestopt met observeren. Ik wil gewoon opa zijn.’

‘Ik ben abrupt gestopt met filmen, ik wilde gewoon vader zijn’

Frans Plooi (64), schrijver van het boek dat hij samen met zijn inmiddels overleden vrouw Hetty van de Rijt schreef, houdt zich nog steeds bijna dagelijks bezig met alles wat met baby's te maken heeft. Al die jaren van observeren en schrijven veranderden zijn inzichten over de mentale ontwikkeling van baby's niet. “Met elke sprong knipt de baby de navelstreng weer een beetje door en gaat hij op weg naar zijn zelfstandigheid.” Hoewel al eerder was vastgesteld dat de baby's van twaalf apensoorten en twee zoogdieren op vaste momenten sprongen maken in hun ontwikkeling, waren Plooi en zijn vrouw de eersten die dit ook bij menselijke baby's aantoonde. “Begin jaren zeventig waren mijn vrouw en ik in Tanzania om ieder een proefschrift over chimpansees te schrijven. We bestudeerden het gedrag van de mensapen en specifiek de ontwikkeling van hun baby's en de moeder-kind-interactie. We constateerden dat chimpanseebaby's hangerige periodes hadden waarin zij lastiger en afhankelijker werden van hun moeder, om gevolgd te worden door een sprong in hun ontwikkeling. We vroegen ons toen af of dit ook bij de mens gebeurde. Terug in Nederland hielden we diepte-interviews bij gezinnen en lieten we ouders vragenlijsten invullen. Ook observeerden wij bij de mensen thuis wat er gebeurde.”

Stapje achteruit, sprong vooruit

Hun vermoedens werden bevestigd. Baby's kennen op vaste momenten hangerige periodes waarin ze veel van hun moeder eisen en haar 'leeg zuigen'. Zo'n periode wordt altijd gevolgd door de rijping van een nieuw waarnemingsvermogen waarmee de baby nieuwe vaardigheden ontwikkelt, zoals het ontdekken van zijn handen, leren rollen of kruipen. Kortom, het lijkt een stapje achteruit, maar dit kondigt een sprong vooruit aan. “We waren zo enthousiast over de uitkomst van ons onderzoek dat we in een halfjaar *Oei, ik groei!* schreven. Dit moesten jonge ouders weten. De reacties waren overweldigend. Ouders vonden troost en steun in ons boek. Bovendien bood het ouders kennis en inzicht in de nieuwe waarnemingsvermogens van hun baby. Dit hielp hen de sprongen in de mentale ontwikkeling van hun baby te faciliteren. Zo hielpen wij indirect ook meteen de baby.” Toch waren er in die tijd ook tegengeluiden te horen. Zo zagen ouders met huilbaby's de sprongen niet terug bij hun kroost. En baby's met chronische verkoudheden of oorontstekingen waren volgens hun ouders altijd hangerig, waardoor de theorie van *Oei, ik groei!* niet opging. Volgens Plooi maken deze baby's wel degelijk dezelfde sprongen, alleen herken je ze niet, omdat het signaal van het lastig zijn door een sprong verdrinkt in de achtergrondruis van het

lastig zijn door andere oorzaken. Toen buitenlands onderzoek met dezelfde conclusies als Plooi en zijn vrouw kwam, verstilde het commentaar.

Explosieve spraakontwikkeling

Volgens de eerste versie van het boek maakt een baby in het eerste levensjaar acht sprongen, waarvan de eerste zich al in week vijf na de uitgerkende datum aankondigt. Nadat zijn vrouw in 2003 overleed, breidde Plooi het oorspronkelijke boek uit met twee extra sprongen, die al in concept met zijn vrouw waren geschreven. Dochter Xaviera Plas nam de uitbreiding van het merk en het productenportfolio voor haar rekening. “De eerste versie van het boek beperkte zich tot het eerste levensjaar, en nu konden we de sprongen van vijftien en zeventien maanden toevoegen. Dat zijn belangrijke sprongen, want zij sluiten de sensomotorische periode af, waarin de zintuigen en de motoriek van baby's zich ontwikkelen. Na de laatste sprong volgt een explosieve spraakontwikkeling”, legt Plooi uit. Hoewel dochter Xaviera geboren werd voordat Plooi met de theorieën van zijn boek in aanraking kwam, heeft hij sindsdien van heel dichtbij meegemaakt hoe de sprongen zich steeds aandienen bij baby's. “Toen ik 50 was, werd mijn kleinzoon Thomas geboren. Ik was nog zo jong en kreeg zomaar een kleinzoon in de schoot geworpen. Na Thomas - nu 14 - volgden twee kleindochters: Victoria (9) en Sarah (2). Heel toevallig zijn mijn vrouw en ik destijds in dezelfde woonplaats als Xaviera gaan wonen, bij haar om de hoek, waardoor ik de kleinkinderen veel zie. Ik pas elke week een dag op Sarah, die mij haar leukste vriend noemt.”

Gewoon opa

Plooi ziet het als een groot voordeel dat hij zo dichtbij zijn kleinkinderen woont, te vergelijken met de situatie van vroeger, toen families allemaal op loopafstand van elkaar woonden. Hierdoor kan hij met eigen ogen de ontwikkeling van zijn kleinkinderen zien. “Met zeventien maanden maken kinderen hun tiende sprong en ontwikkelen onder andere het concept van de buurt, waardoor ze doorkrijgen dat de wereld groter is dan hun eigen huis. Dat is geweldig om met Sarah mee te maken en haar te laten ervaren dat opa deel uit maakt van haar buurt.” Wie denkt dat Plooi alleen maar zijn kleinkinderen aan het observeren is, heeft het mis. “Toen Xaviera klein was, heb ik baby's thuis gefilmd voor een van mijn eerste projecten na Afrika. Omdat ik toch al die apparatuur had, heb ik Xaviera ook twee maanden elk weekend gefilmd. Ik kwam erachter dat ik hierdoor te veel cameraman en te weinig vader was en ben

er abrupt mee gestopt. Daarom ben ik gewoon opa voor de kleinkinderen. Natuurlijk heb ik ogen en zie ik hun ontwikkeling, maar ik vind het heerlijk om met Sarah te tutten, naar de eendjes of hertjes te gaan, te lezen, verstopertje of tikkertje te spelen.” “Frans is een adaptieve opa”, vult Xaviera aan. “Hij speelt in op wat de kleinkinderen willen doen.”

‘Mijn kleindochter noemt mij haar leukste vriend’

Blijde boodschap

Xaviera en haar vader zien elkaar bijna dagelijks, omdat ze veel samenwerken. Xaviera doet de marketing en promotie rondom *Oei, ik groei!* en de gelijknamige website. “We komen elke zondag bij elkaar als familie. Dan praten we dus juist niet over het werk”, legt zij uit. “We praten anders altijd over baby's en sprongen. Ik heb het boek dus ook niet meer gelezen toen ik kinderen kreeg. Ik kende de materie al van A tot Z. Het is allemaal zo eigen geworden, ik zie het en adem het. Hierdoor voelde ik intuïtief aan wat mijn kinderen op het moment van een sprong nodig hadden. Als ik bijvoorbeeld zag dat ze een kopje wilden pakken om het te voelen en te bekijken, dan zou ik dat kopje nooit wegschuiven, maar de kinderen hun gang laten gaan. Natuur-

‘Hongerig kind? Dan komt er een sprong aan’

lijk werd ik net als andere moeders helemaal gek als mijn kind op het moment van een sprong dreinerig was. Op het moment zelf voel je je als moeder niet happy - ook al realiseerde ik me dat dit eigenlijk een blijde boodschap was, omdat het de aankondiging was van een nieuwe mentale ontwikkeling. Gelukkig hebben we ook een mechanisme om dat weer gauw te vergeten.” Voor Xaviera waren de periodes rondom een sprong een moment waarop zij weer op scherp werd gezet om haar kind beter te observeren. Plooi: “Het houdt je bij de les. Als ouder krijg je door dat je kind meer kan en help je je kind door het die zelfstandigheid in te duwen, door het dát te geven wat nodig is om verder te komen.”

Slimmer dan je denkt

Xaviera hield met haar werkplanning altijd rekening met de sprongen. “Omdat de sprongen op vaste momenten komen, hield ik mijn agenda leeg in de dagen rondom zo’n sprong. Dan liet ik alles vallen. Het is even kort en pijnlijk, maar zo ben je er sneller doorheen.” Lachend vertelt ze hoe dit een keer niet lukte, toen Sarah in de piek van een sprong zat en Xaviera zoveel stress had dat het thuis allemaal in het honderd liep. “Mijn vader zei toen doodleuk: ‘Fijn hè, om zo’n sprong van dichtbij mee te maken.’ Ik heb het hem nóg

‘Ouders vonden troost en steun in ons boek’

niet vergeven.” Naast het moederschap, werkt Xaviera dus voor *Oei, ik groei!* – vooral de laatste maanden naar eigen zeggen bijna dag en nacht. “In september komt er een *Oei, ik groei!*-programma op televisie bij RTL4, waarin mijn vader vragen van kijkers beantwoordt. Het wordt geen nannyprogramma waarin hij ouders vertelt hoe dingen moeten. Frans zal juist uitleggen waarom een baby bepaald gedrag vertoont. De bedoeling is om ouders bewuster te maken van het feit dat baby’s veel slimmer zijn dan ouders vaak denken.” Ook lanceren vader en dochter in dezelfde maand een e-cursus. Deze laat ouders de wereld door de ogen van hun baby zien, horen en ervaren. Voor Plooi en Xaviera is dit een droom die werkelijkheid wordt: laten zien wat hun boek vertelt. Met de ruim honderd animaties kunnen ouders zien waarom een baby op een bepaald moment in zijn mentale ontwikkeling iets interessant vindt en wat hem prikkelt. “Zo help je de baby ‘eruit te halen’ wat erin zit. Naast deze informatie krijgen ouders praktische tips en oefeningen en kunnen ze in het community-gedeelte in contact komen met

andere ouders met een baby van dezelfde leeftijd.” Het is voor hen allebei belangrijk dat ouders het gevoel krijgen dat ze niet alleen staan en dat ze in contact kunnen komen met andere ouders om ervaringen uit te wisselen. Vanaf het verschijnen van de eerste versie van *Oei, ik groei!* in 1992, de cursus *Hordenlopen*, die Frans en zijn vrouw organiseerden, en de website in 2000, kregen ouders de kans elkaar te ontmoeten en een digitale community te vormen, iets wat vooral in de jaren negentig uniek was. Vóór het *Oei, ik groei!*-tijdperk volgden ouders nog vaak trouw de denkbeelden van Dr. Spock, maar was er weinig onderling contact. Volgens Plooi veroorzaakte Spock net zo’n doorbraak als hijzelf. “Spock luidde het tijdperk in waarin er gelukkig een eind kwam aan de periode waarbij ouders hun baby’s moesten laten huilen en er met schema’s en vaste tijden werd gewerkt. Door Spock mochten ouders eindelijk hun baby’s weer knuffelen.”

Spocks gezichtspunten

De theorieën van Spock en *Oei, ik groei!* zijn niet met elkaar te vergelijken, meent Plooi. “Spock was kinderarts en bekeek baby’s vooral op een medische manier. Hij was niet bezig met de mentale ontwikkeling, met wat er in het koppie van de baby omging. Daar focusten mijn vrouw en ik ons juist wel op. Toch zijn Spocks gezichtspunten vanuit een historisch perspectief heel waardevol. Hoewel Amerika vlak na de Tweede Wereldoorlog al met zijn zienswijzen te maken kreeg, duurde het tot de jaren zestig voordat ze overwaaiden naar Europa. Dat was in de tijd dat mensen hier geen dingen meer opgelegd wilden krijgen en daar pasten zijn theorieën uitstekend bij. Ik zie zijn visie zeker ook als waardevol als het om praktische informatie gaat over ziektes bij baby’s. Bij *Oei, ik groei!* gaan we veel verder. Wij laten zien hoe baby’s tegen de wereld aankijken en hoe de hersenen zich ontwikkelen, doordat we de mentale ontwikkeling van baby’s ontrafelen.”

Oei, ik groei! blijkt nog altijd actueel. En wereldwijd zien ouders – van de Verenigde Staten tot aan Japan, dankzij de vertaling in twaalf talen – hoe hun baby volgens een vast patroon van sprong naar sprong gaat. Voorlopig is Nederland het enige land dat met de e-cursus een uniek kijkje in het hoofd van de baby kan ervaren. Voor de familie Plooi van de Rijk is deze cursus extra bijzonder, omdat ook de derde generatie betrokken wordt bij *Oei, ik groei!* Want kleindochter Victoria zingt de kinderliedjes uit de cursus.

Zondag 4 september start de **tv-reeks van Frans Plooi** op RTL4. Acht weken lang op zondagochtend om 10.30u.